

Başar, M. (2024). Bir gün mutlaka döneceğim. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (13), 59-62.

Kitap İncelemesi

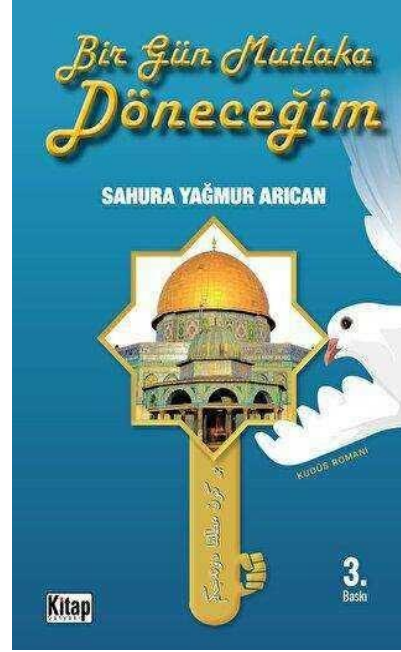
Makale Geliş Tarihi: 13.09.2024

Makale Kabul Tarihi: 19.09.2024

SAHURA YAĞMUR ARICAN, *BİR GÜN MUTLAKA DÖNECEĞİM* (3. BASKI), KONYA: KİTAP DÜNYASI, 2023. 364 SAYFA.

Meryem BAŞAR*

Bir Gün Mutlaka Döneceğim, Sahura Yağmur Arıcan'ın ilk eseri değil. Ondan önce *Lamelif ve Aşkın Kanatları Adem ile Havva* isimli kitapları yayınlandı. Ankara Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü mezunu yazar, Karatay Üniversitesi Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisansını da bitirdi. Kısa sürede üç baskı yapan ustalık eseri durumundaki *Bir Gün Mutlaka Döneceğim* adlı romanı, dış kapağındaki Selçuklu mavisi zemin üzerindeki simge bir beyaz güvercinle, günümüzde çok aranan, barışa güçlü bir göndermede bulunur. İç alemi simgeleyen altın rengi sekizgen yıldız ve içindeki Kubbetü's-Sahra ile Mescid-i Aksa'ya, onlarla birlikte Müslümanlar elindeyken barışın kutsal şehri olan Kudüs'e daha güçlü bir göndermede bulunur. Kapaktaki anahtar görseli, talan edilen yurdundan çıkarılan Filistinlilerin, kaybettikleri yurtları, gasp edilen evlerinin anahtarını temsil ediyor. Böylesine bir kompozisyonun, *Bir Gün Mutlaka Döneceğim* ismiyle birlikteliği, vicdanı olanların ıstırabını artırıyor. Bir haksızlık, acımasızlık karşısında çaresizlikleri ise, beyaz güvercinin kanatlarında çırpınmaya havale ediyor.

* Bilim Uzmanı, Fatih Üniversitesi, birazedebiyat19@gmail.com, ORCID: 0009-0000-3930-8772

Başar, M. (2024). Bir gün mutlaka döneceğim. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (13), 59-62.

Romanın kurgusu, Mescid-i Aksa'nın hemen doğusundaki Zeytin Dağı'nda başlıyor. Eski Ahit yani Tevrat'ta, Yeni Ahit'te (İncil) ve edebiyatın birçok kolunda bahsi geçen bu tepenin vadiye bakan yamaçları, oldukça pahalı bir mezarlık. Ünlü, daha önemlisi orada dar bir kabir yeri alabilecek kadar zengin olanlara ait yüz elli bin mezarla yamaç doldurulmuş durumda. Romanın kurgusu Kudüs'te geçiyor., Müslümanların ilk kıblesi, miraç mekânı Mescid-i Aksa'da, Cennetin Krallığı filminde Selahaddin Eyyubi'ye söylettirildiği gibi, inanlar için "her şey" olan Kudüs sokaklarında devam ediyor. İnsanlığın ortak değeri, kubbeleri birbirini sekizgen bir yapıda tamamlayan Kudüs, yalnız tarihi şehir değildir. Tarihi yaşayan, yaşatan şehirdir. Sekiz köşeli yıldızıyla, her bir ucunda kaybedilen erdemleri hatırlatır. Yazarın sesi olan Hasan Ali Dede onları; merhamet, şefkat, sabır, doğruluk, sır tutmak, sadakat, cömertlik ve şükretmek diye sayar. Yazar, Kudüs'ün taş sokaklarından, mermeri eriten bir aleme, okuyucuyu sürükler. Bu, yakıcı sevginin adı, aşktır. Aşk ekseninde gelişme, sevdiği kadar can, nefes, yani insan olma hazırlığıdır. Roman, kırk yedi bölümden oluşur. Onun yirmi üç bölümü Roza'nın dilinden, yirmi dört bölümü, Benjamin'in dilinden aktarılır. Arayış, her yerdedir. Beytül Makdis'te, Nuh tufanı sonrası beliren ilk kara parçasında, Meryem'in masumiyetinde, Hz. Zekeriya'ya oğlu Hz. Yahya'nın doğum müjdesinin verildiği Kudüs'te. Aslında, herkes kendini aramaktadır.

Eserde tasvirler, doğadan insana, insandan doğaya aktarımlar, güçlüdür. Doğal olay ve varlıklar, insan hislerine tercüman olacak şekilde dile getirilir. Yaralı zeytin ağacına yardım edilmek istenir, acılar buzdan heykele dönüşüp donar, kuşların sesi rüzgârın ninnisine karışır, hafif bir esinti, yaprakların beşiğini sallar.. Edebi unsurların yoğun kullanılması; okurda, "şimdi ne diyecek" merakını uyandırır. Bu, romanın daha akıcı okunmasını sağlamaktadır. Hatırlatma sanatı da denilen telmih, olay örgüsünün oluşmasında hatırı sayılır bir şekilde kendine yer bulmaktadır. Romanda, en çok hangi edebi sanat kullanıldı, sorusuna, hiç düşünmeden "telmih" cevabı verilebilir: Adem Peygamber'in yaratılışı, Musa Peygamber ile Firavun Kıssası, Nuh Tufan'ı, İbrahim Peygamber'in ateşe atılması, Süleyman Peygamber'in Mescid-i Aksa mucizesi... Leyla ve Mecnun Hikâyesi bunlardandır.

Eserde, Türklerin İslam Medeniyetinin düşünce, estetik kuralları etkisinde ortaya koydukları Divan Edebiyatına has; gül, Leyla gibi doğu

Başar, M. (2024). Bir gün mutlaka döneceğim. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (13), 59-62.

kültürüyle özdeşleşmiş mistik öğeler bulunur. Onlar, düz yazıya mesnevi okuyormuş hissini vermektedir. Şiir, hikâye, mektup gibi yazılı edebi metin türleri yanında sözlü halk edebiyatından türkü, atasözü ve deyimlerin kullanılması, tarihi bilgi ve belgeler ekseninde oluşan kurguyu renklendirir. Taha'nın annesine bakarak türkü yakma sahnesi böyledir. Türkünün atmosferi, anne oğulu, gözlerinde yaşla birlikte göz göze getirir. Roman kurgusunda, diyalogdan çok monolog kendini göstermektedir. Bu yönüyle okuyuşun seri olmadığı hissi uyanabilir. Ama romanın tamamı bitirildiğinde, yazarın bilinçli şekilde bunu yaptığı görülür. Rüya yoluyla kahramanlara iç konuşma zemini hazırlar. Böylece onlar, okura tanıtılır. Benjamin'in rüyası ve kendi kendine konuşması bunlardandır. Benjamin, Hasan Ali Dede'nin sözlerini hatırlar. İnsanın fitrata yani yaradılışına aykırı düştüğü yerde başlayan karanlık metaforu ardından söyledikleri benliğini kaplar. Kin, öfke ve nefret, gerçekte kuşun kendi kanatlarına bağladığı taşlar gibidir. Onlardan kurtulmadan özgürlüğe kavuşamayacaktır.

Eserin bir diğer önemli özelliği; modern edebiyat anlayışından ayrılarak farklı biçim oluşturan postmodern anlayışı denemesidir. Postmodern roman unsurları çoğulcu bakışta, iç içe geçen hikâyeler vardır. Onlardan *Asa*, *Kapı*, *Yaprak Kuyusu*, *Ağaç kurdu*, *Yaralı Güvercin* gibi insan dışı varlıklara söz hakkı verilir. Yazar böylece, "üst kurmaca" ve "ben" diliyle anlatımı zenginleştirir.

Konunun ait olduğu toplumu ve yazıldığı dönemin niteliklerini yansıtmak, edebiyatın özelliklerindedir. Osmanlı yadigarı Kudüs sokaklarında geçen bu ramanda, Anadolu gelenek ve görenekleri yer bulur. Bu haliyle bazı sahneler, Anadolu'nun herhangi bir kasabasındaymışsınız hissini verir. *Yeni gelinlerin, gittiği evde bir süre kendinden büyüklerle gerekli olmadıkça konuşmaması, zorunlu durumlarda fısıltıyla derdini anlatması, büyükler izin verinceye kadar kapı ağzında elleri bağlı beklemesi gibi* geleneksel davranışlar, Kudüs üstünden Anadolu'yu hatırlatmaktadır.

Yazarın okuma deneyimi sonucu oluşan özgün motivasyon cümleleri, "*Bu roman neden okunmalı*" sorusuna cevap gibidir. Okunan sahnelerin zihinde canlandırdığı resimlerden, çarpıcı kelime birlikleriyle romanda bir hayli yer bulmaktadır. Bu haliyle eser, popüler kültür, sosyal medya aracılığıyla temasta olunan kitleye, kişinin kendini anlattığı "profil" veya "durum" sözleri yönünden ilk elden ulaşılabilecek bir kaynak olabilir. "Hangi kurşun yıldızları gökyüzünden düşürebilir?", "Karanlığın içinde

Başar, M. (2024). Bir gün mutlaka döneceğim. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (13), 59-62.

yıldızları saklayabilir misin?", "Zamanı ve mekânı güzelleştiren insandır", "Hiçbir acı umudu yenebilecek kadar güçlü değildir", "Kim kendi hikâyesinin sonunu bilebilir ki?", "Umudu bekleme, umudun kendisi ol" cümleleri, durum vecizeleri formundadır.

Yazar, kahramanı Roza'ya somut bir sorumluluk yüklemiş gibi görünür. Ama onu, kendini bulması için derin dehlizlere salar. Leyla'nın Garibi, Hasan Ali Dede, Miraç ve Benjamin, Rosa'nın kendini bulma yolculuğuna eşlik ederler. Hasan Ali Dede, bilgeliği yanında, Anadolu deyimiyle arif kişiliği, yaşam tarzıyla, bildiğini tek bir kişi, çocuk, yaşlı, kadın, erkek demeden anlatma çabası içinde biridir. Yani o da sevda sahibidir. Roza, anne, baba emanetini ararken bazen yakaza, bazen rüya aleminde farklı iklimlerde kök salma yolculuğundadır. Onunki de bir sevdadır. Duygularındaki safiyet onu, bir Müslümana aşık eder. Benjamin, kirlenmemiş duygularla, Roza'ya yakın olma, onu yirmi dört saat yanında tutma çabası içindedir. O da sevdalı biridir.

Yazar, sayfalarca kalem oynatır. Aslında söylemek istediği bir paragraf, bir cümle, bazen tek bir kelimedir. Romanın, "Aşk" üzerine kurgulandığı görülmektedir. Sonuç olarak, Roza'nın kendini bulma mucizesine tanıklık ettiğimiz kurgu ile yazar; Orta Doğu ikliminde, aşkı merkeze alıp, sekiz köşeli yıldızın temsil ettiği erdemler silsilesi eşliğinde, edebi dille yakın tarihe not düşer.